

SREDNJOVJEKOVNI POSJEDI NA PODRUČJU POLJANE, ĐURĐICA I TREME KOD KRIŽEVACA

RANKO PAVLEŠ

Izvorni znanstveni članak
Original scientific paper

Mlinarska 32
HR - 48 000 Koprivnica

Primljeno/Received: 20.08.2007.
Prihvaćeno/Accepted: 15.09.2007.

Posjedi koji se obrađuju u ovom članku nalazili su se južno i jugoistočno od Križevaca između potoka Glogovnice i njenog lijevog pritoka Tremovačkog potoka. U XIII. stoljeću, a vjerojatno i prije, ovdašnje zemlje su u vlasništvu jobagiona Križevačkog grada, a u upravnom smislu spadale su u Križevačku županiju u njenom starijem, manjem opsegu. U XIV., XV. i prvoj polovini XVI. stoljeća ovdje se nalaze brojni mali posjedi sitnog i srednjeg plemstva. Od opće posjedovne razdrobljenosti odskače donekle samo imanje Lemeš - Sveti Juraj zagrebačkog biskupa. U XVI. stoljeću cijelo je područje ostalo gotovo bez stanovnika, a krajem istog stoljeća na jedan njegov dio su se naselili pravoslavni Vlasi. Pustošenja, depopulacija i naseljavanje iz udaljenih krajeva uništili su srednjovjekovne posjede i naselja od kojih je samo dio sačuvao ime u imenima današnjih sela. Cijeli je prostor kasnije uključen u Vojnu krajinu. Osim nestanka stare toponimije, istraživanje srednjovjekovne topografije ovog kraja otežava i manjak opisa međa koji su inače važan izvor za rekonstrukciju stanja prije osmanskih provala. Problemima ovdašnje topografije pokušao sam pristupiti multidisciplinarno, ali arheološki podaci su vrlo oskudni, a toponimiju još nitko nije ni naćeo. Iako, dakle, dobar dio predradnji još nije napravljen, ipak mislim da i ovakav rad može poslužiti kao polazna toćka za istraživanje jugoistoćnog dijela Kalnićkog kotara.

Ključne rijeći: Poljana, Prašnica, Bedovec, Zdenćec, Đurđić - Lemeš, Graćina, Dvorišće, Trema, srednji vijek, topografija.

U članku su obraćena imanja sitnog i srednjeg plemstva: Poljana, Prašnica, Bedovec, Zdenćec, Graćina, Dvorišće i Trema te posjed Lemeš - Sveti Juraj zagrebaćkog biskupa. U srednjem vijeku karakteristika ovdašnjih imanja bila je velika usitnjenost. Sljedeća im je zajednićka osobina da su unišćena u XVI. stoljeću te da su kroz XVII. i XVIII. stoljeće uklopljena u Vojnu krajinu.

POLJANA

O posjedu i naselju Poljani u srednjem vijeku najopširnije je pisao Ivan Peklić,¹ a Zdenko Balog ga spominje uz imanje Dubovec.²

Prvi spomen Poljane je iz 1267. godine³ kada Matija, sin Pezka kupuje dijelove imanja Poljana i šumu Dubovec od jobagiona Križevaćkog grada. Podataka je u ispravi malo, ali saznajemo da je područje ovog posjeda spadalo pod grad (kastum) Križevce. Deset godina kasnije⁴ sastavljen je opširniji dokument o prodaji dijelova Poljane i šume Dubovec. Opet kupuje spomenuti Matija od nekoliko obitelji jobagiona. U ispravi se nalazi dragocjen opis međa. Opis poćinje na istoćnoj strani i ide prema zapadu, dolazi do neke doline pa zatim skreće prema jugu u drugu dolinu i njome stiže do ceste koja vodi iz Poljane do kuće Tolila (jedan od prodavatelja). Istom cestom međa ide prema jugu do šume pa do neke lokve i mo-

1 PEKLIĆ 2002: 33 i dalje.
2 BALOG 2003: 50.

3 CD V: str. 455.
4 CD VI: str. 184. - 185.

čvare zvane *znos*. Uz močvaru međa stiže do šume *Dobouch* (koja se također prodaje) i skreće prema zapadu do kuće Tolila i do neke grabe kojom stiže do potoka *Glogoncha*. Uz ovaj potok međa ide prema sjeveru do međašnog drveta na obali kraj mlina Petra, sina Prelše gdje ovo imanje međaši s posjedom istog Petra. Zatim međa dolazi do velike ceste koja ide iz Poljane u Križevce te pokraj mosta *Zopoth* počinje međašiti s imanjem Sveti Juraj u vlasništvu župana Lovre. Dalje međa ide prema istoku uz šumu istog Lovre te dolazi do ceste, a zatim do brežuljka na čijem vrhu je cesta koja vodi od Poljane do crkve Svetog Jurja. Ovom cestom međa ide prema jugu do mjesta odakle je međašenje počelo.

Možemo pretpostaviti da je ovaj opis zakružio dio područja današnjeg sela Poljane. Pošto sve ceste koje su ovdje spomenute vode iz Poljane u neko obližnje naselje, pretpostavljam da se Poljana nalazila u sredini omeđene zemlje i da je bila na mjestu današnjeg istoimenog sela. Na zapadnoj strani je potok Glogovnica kao i danas, a preko njega prema sjeverozapadu vodi velika cesta iz Poljane u Križevce. Na sjeveru je posjed Sveti Juraj u vlasništvu župana Lovre što bi odgovaralo širem prostoru današnjeg sela Đurđic u kojem je bila, kao i danas, crkva posvećena Svetom Jurju. Cesta iz Poljane prema ovoj crkvi nalazila se na sjeveroistočnoj strani opisane zemlje. Šuma Dubovec, koja danas ne postoji, bila je na jugozapadu u blizini potoka Glogovnice. Opseg omeđenog prostora ne može se, osim donekle prema potoku Glogovnici, točno odrediti. Izgleda da nije obuhvaćao cijelo područje koje se nazivalo Poljana jer se i kasnije (i to istom kupcu) prodaju pojedine čestice na ovom posjedu. Iz područja Poljane na sjeveru vjerojatno treba isključiti selo Cubinec koje je pripadalo imanju Lemeš - Sveti Juraj o čemu više dalje u tekstu. Na jugu pretpostavljam da je područje današnjeg Buzadovca pripadalo u provinciju Dubrava zagrebačkog biskupa.

Sljedeća prodaja je bila iste 1277. godine,⁵ a svoj posjed prodaju samo neki jobagioni. Zato je vjerojatno čestica zemlje manja pa je i opis siro-

mašniji te se u njemu od toponima navodi samo neka graba zvana *Farcasverem* što je mađarski prijevod od hrvatskog mjesnog imena Vučja jama. Dvije godine kasnije⁶ prodaje se in Polona još jedna čestica, a na međi su spomenuti potoci *Zdezlauel* i *Prasnicha*. Prvi navedeni potok se ne javlja ni u jednom drugom srednjovjekovnom izvoru, a drugi sigurno ima veze s posjedom Prašnica o kojem dalje nešto više.

Nakon ove grupe dokumenata iz XIII. stoljeća Poljana se ne spominje do 1306. godine⁷ (spomenut je neki Matija, sin Blaža *de Polyana*), a slijedeći opis međa je iz 1340. godine.⁸ U ovom šturoom opisu navodi se neki stari most i potok *Pollani* čije je ime možda u vezi s posjedom Poljana. Kao ni za gore navedene potoke Prašnicu i *Zdezlauel*, ne može se ni za ovaj potok reći da li se radi o današnjem Tremskom potoku koji teče uz selo Poljanu ili o nekom njegovom malom pritoku.

U XV. stoljeću Poljana se često spominje, ali uglavnom u pridjevcima ovdašnjih plemića dok je topografskih podataka zanemarivo malo. Krajem stoljeća sastavljen je prvi poznati popis poreza Kalničkog kotara, a do 1520. godine napravljeno je još šest takvih popisa.⁹ Popisi navode vlasnike i broj poreznih dimova na svakom imanju. Za Poljanu je popisano od dvanaest do četrnaest dimova koje drži, ovisno o popisnoj godini, od tri do osam vlasnika. Dio ovdašnjih vlasnika se može pratiti kroz gotovo sve popise s izuzetkom popisa iz oko 1500. godine kada su spomenuti neki plemići kojih u drugim popisima nema. Među vlasnicima značajnija je obitelj Brodarić, iz koje je poznati pisac i političar Stjepan Brodarić, i koja je držala najveći dio Poljane.

Zanimljiv je podatak, iz istih popisa, o malom posjedu od jednog do dva porezna dima koja u Poljani pripadaju hospitalu, odnosno magistru hospotala. Iz pravila hospotala Svetog Kuzme i Damjana u Čazmi iz 1415. godine¹⁰ saznajemo o kojem se hospitalu radi te da je imanje istome

6 CD VI: str. 289.

7 CD VIII: str. 131

8 CD X: 576. - 578.

9 ADAMČEK - KAMPUŠ 1976: 15., 16. - 17., 25. - 26., 52. - 53., 57. - 58., 93., 122.

10 PSZB 1992: sv. V., 489.

5 CD VI: str. 198. - 199.

darovao vikar zagrebačkog biskupa Tomo od Obreža. Dokument iz 1424. godine¹¹ pokazuje nam da je spomenuti Tomo dio Poljane (uz druge posjede) dobio od kralja Sigismunda koji ga je oduzeo plemićima od Ravena radi izdaje. Isprava je sastavljena u povodu povrata posjeda plemićima od Ravena, ali pod uvjetom da zemlje u Poljani ostave hospitalu, na što su oni pristali. Iznio sam ovu priču kao primjer kako su posjedovni odnosi kakve nalazimo u popisima poreza često posljedica događaja koji su se desili i stoljećima ranije.

Nakon poraza ugarske vojske kod Mohača i pogibije kralja Ludovika II., nastaje građanski rat između pristalica kraljeva Ferdinanda Habsburga i Ivana Zapolje. Veći dio slavonskog plemstva, pa tako i posjednici u Poljani Brodarići, stao je na stranu Zapolje. Zato 1529. godine¹² Mihalj Budišić moli kralja Ferdinanda da mu dodijeli Poljanu Mihalja Brodarića koji je izdajica, tj. na strani protukralja Ivana Zapolje. Od darivanja vjerojatno nije bilo ništa jer je ovaj posjed ostao u rukama Brodarića.

Poljana je vjerojatno propala pri prolazu sultanove vojske ovim krajevima 1532. godine o čemu piše Stjepan Brodarić.¹³ On iz tvrđave u Čazmi promatra kako osmanska vojska pali cijeli kraj i od bjegunaca saznaje da je Poljana spaljena, ali ne žali previše (ovdje je malo ironičan) jer je tamošnja kurija bila već trošna. Ovo je jedini spomen nekog plemićkog sjedišta u Poljani. Nije poznato da li je kurija bila utvrđena. Nakon smirivanja prilika na granici, među hrvatskim plemstvom Poljanu potražuje samo obitelj *de Miketincz*. Imanje je 1628. godine¹⁴ dosuđeno ovoj obitelji, ali mi nije poznato da li je ušla u posjed.

Toliko o Poljani u srednjem vijeku. Moglo bi se o ovom posjedu pisati i mnogo više, posebno ako bi tema bili ovdašnji plemići - posjednici, ali sam iz dokumenata nastojao izvući samo podatke o srednjovjekovnoj topografiji. O nekim pretpostavkama u vezi s kapelom Svetog Mihalja u Poljani više dalje u tekstu.

11 PSZB 1994: sv. VI., 160.
12 MH 1914: sv. I., 232.
13 AC 1915: sv. II., 466.
14 AC 1918: sv. V., 454.

PRAŠNICA

Prvi trag naselja i posjeda Prašnice (ili samo njegovog imena) je vjerojatno u imenu potoka *Prasnicha* koji je 1279. godine¹⁵ zapisan na međi jedne zemlje u Poljani. O postojanju posjeda saznajemo sasvim sigurno iz pridjevka koji 1399. godine¹⁶ nose Dionizije i Ilija, sinovi Nikole *de Prasnicha*. O ovdašnjim plemićima više piše u dokumentu iz 1406. godine¹⁷ kada je navedeni Ilija već pokojni, a posjedi *Prasnicha, Polanya et Zdenchech* se vraćaju njegovim kćerima Katici i Čalki. Bili su im oduzeti zbog lažne optužbe za izdaju kralja. Iz isprave saznajemo da se Ilijin djed po ocu zvao Bedow. Godine 1430.¹⁸ Jakov literat od Prašnice se spominje u vezi s imanjima Brestovica, Vrhovljan, Boričevac, Tremec, *Kezep-teleke*, Sirmečec i Gornji Čvrstec. Gotovo svi ovi posjedi bili su u području između potoka Glovnice i Velike. Zabilježeno je da se 1437.¹⁹ i 1481. godine²⁰ plemići iz Prašnice spore oko posjeda Pogančec sjeverno od Vrbovca.

U popisima poreza s kraja XV. i početka XVI. stoljeća²¹ Prašnica je zapisana različitim brojem poreznih dimova. Tako ih 1507. - 1513. godine ima od osam do jedanaest, a 1517. i 1520. godine samo tri, odnosno pet što je povezano s popisivanjem dijela dimova pod imanje Bedovec, o čemu kasnije nešto više. Ovdašnji posjednici su iz obitelji Lenardić, Španić, Horvat, Hambarić i Brodarić. Zbunjuje podatak iz popisa 1507. godine kada je kao vlasnik dvaju dimova u Prašnici zapisan neki župnik. U većini slučajeva ovo znači postojanje župe na imanju, ali nije poznato da bi u Prašnici postojala župna crkva. Popis iz 1543. godine²² nas obavještava da je u Prašnici podignut novi kaštel Martina Keresyja, a isti kaštel se spominje i 1547. godine.²³ Ipak, posjed se usprkos izgradnji kaštela nije uspio održati te je u popisu poreza iz 1570. godine²⁴ naveden kao *na granici i opustošen*.

15 CD VI: str. 289.

16 CD XVIII: 457.

17 ŠIŠIĆ 1938: 271. - 272.

18 STIPIŠIĆ - ŠAMŠALOVIĆ 1959: sv. 2., 369.

19 STIPIŠIĆ - ŠAMŠALOVIĆ 1959: sv. 2., 378.

20 STIPIŠIĆ - ŠAMŠALOVIĆ 1960: sv. 3., 627.

21 ADAMČEK - KAMPUŠ 1976: 15., 26., 52., 58., 93., 122.

22 ADAMČEK - KAMPUŠ 1976: 136.

23 LASZOWSKI 1905: 1547. 26. VI.

24 ADAMČEK - KAMPUŠ 1976: 233.

Mjesto Prašnice u popisima poreza (popisiva-na kraj Poljane, Treme i Žabna), veza s potokom Prašnicom, spomenutim uz Poljanu 1279. godine, te spominjanje Prašnice s imanjima ovog dijela Kalničkog kotara, navode me da nestali sred-njovjekovni posjed Prašnicu smjestim uz Poljanu, vjerojatno s njene istočne strane.

BEDOVEC

Posjed Bedovec se spominje na samom kraju srednjeg vijeka i to prvi put u popisu poreza iz 1513. godine kada je u njemu zabilježen samo jedan vlasnik sa šest poreznih dimova. U popi-sima iz 1517. i 1520. godine²⁵ ovdje je zapisano čak četrnaest, odnosno petnaest dimova koje drži desetak posjednika. Zanimljivo je da se u popi-su iz 1517. godine javlja nekoliko plemića koji su 1513. godine bili popisani u Prašnici (Petar i Tomo Lenardić i udova Lenardić te siročad po-kojnog Matije Španića). Ovo može značiti da su Bedovec i Prašnica dva imena za isti posjed ili da se radi o dva naselja/posjeda vrlo blizu jedno drugome, što mi se čini vjerojatnije. Veza Be-dovca i Prašnice vidi se i u imenu jednog od prvih posjednika u Prašnici, Bedova, djeda Dionizija i Ilije spomenutog 1406. godine.²⁶ Naselje/posjed Bedovec je po njemu vjerojatno dobio ime. Mo-žemo ići korak dalje i pretpostaviti da je Bedov živio u prvoj polovini XIV. stoljeća te osnovao i naselio Bedovec u to vrijeme. O blizini Bedovca i Prašnice govori i podatak iz 1547. godine²⁷ kada je Martin Kheresy oteo kmeta iz Bedovca i odveo ga u svoj kaštel Prašnicu. Iz Bedovca je u doku-mentu iz 1533. godine²⁸ sačuvano nekoliko starih mikrotoponima, točnije imena oranica kao što su *Bekowschyna, Podwynogradye et Podgozthyra-dyem*. Danas se ne zna za ove toponime, a nije mi poznato ni da li se ime Bedovca sačuvalo barem kao ime nekog polja.

Po svemu rečenom nestalo naselje Bedovec se može smjestiti uz Prašnicu koju sam ubicirao nedaleko od današnjeg i srednjovjekovnog sela Poljane.

25 ADAMČEK - KAMPUŠ 1976: 122.

26 ŠIŠIĆ 1938: 271.

27 LASZOWSKI 1905: 1547. 26. VI., str. 25.

28 LASZOWSKI 1905: 1533. I. IX., str. 27.

ZDENČEC

Posjed Zdenčec i crkva Svetog Mihalja na njemu neki su od problema srednjovjekovne topo-grafije prostora između potoka Glogovnice i Ve-like. Ni za posjed ni za crkvu ne postoji u starim dokumentima podatak po kojem bi ih bez dvo-umljenja ubicirali.

Imanje Zdenčec se spominje 1406. godine,²⁹ kada je s Poljanom i Prašnicom vraćeno plem-kinjama *de Prasnicha*. Godine 1410,³⁰ navodi se ponovo zajedno s Prašnicom, a u vezi sa Stje-panom od Prašnice. Sljedeći spomen je iz 1471. godine³¹ kada se posjed javlja s imanjima *Tre-mecz* (danas Trema) i Lovrentovec, a u ispravi se spominje Mihalj *de Tremecz*. Iz popisa poreza 1495. - 1520. godine³² vidi se da je Zdenčec malo imanje s dva do sedam poreznih dimova i k tome još podijeljeno između nekoliko vlasnika (obitelji Luben i Šafar i drugi). Posjed je popisivan uglav-nom uz Cirkvenu i Žabnicu.

Crkva Svetog Mihalja u Zdenčecu - U popisu župa iz 1334. godine³³ ova crkva nije navedena nego se prvi put spominje 1397. godine,³⁴ kada je ovdašnji župnik zastupnik neke plemkinje iz Hedrihovca. Godine 1399.³⁵ se nalaže župniku *beati Michaelis de Superiori Izdenchech* i žup-niku u Cirkveni da pozovu svećenika iz Otoka u vezi nekog spora s plemićima iz Prašnice. I 1415. godine,³⁶ u sličnoj prilici (opet poziv na sud) spominje se župnik iz Cirkvene i župnik *sancti Georgii de Izdenchech*. Pozivaju se neki ljudi iz Cirkvene i svećenik iz Adamovca. U ovom doku-mentu je čudno da je crkva u Zdenčecu nazvana Sveti Juraj umjesto Sveti Mihalj kao u drugim dokumentima. U popisu župa iz 1501. godine Franjo Rački³⁷ je nakon župe u Hagnju zapisao nepopunjenu župu *sancti Michaelis in Zdench*. Nakon nje je zapisan kapelan Ilije Bošnjaka pa župa u Cirkveni. Stjepan Razum³⁸ ima drugačiji

29 ŠIŠIĆ 1938: 271.

30 MOL: DI 35371.

31 MOL: DI 17204.

32 ADAMČEK - KAMPUŠ 1976: 15., 58., 93. - 94., 123.

33 RAČKI 1872: 220.

34 CD XVIII: 228.

35 CD XVIII: 457.

36 PSZB 1992: sv. V., 484. - 485.

37 RAČKI 1872: 221.

38 RAZUM 2003: 320.

redosljed, tj. nakon župe Haganj navodi župu nepoznatog titulara, a za župu Svetog Mihalja piše da je *in Zdenchecz*. Slijedi kao i kod Račkog cirkvenska župa. Dakle, Stjepan Razum navodi jednu župu više, a također na drugi način piše ime župe Svetog Mihalja. 1520. godine,³⁹ popisan je jedan porezni dim župnika u Zdenčecu.

Ovo su svi podaci o Zdenčecu i njegovoj crkvi do kojih sam mogao doći. Autori koji su se bavili ubikacijom župa Kalničkog arhiđakonata uglavnom su ovu župu ostavljali neriješenu.⁴⁰ Josip Bösendorfer⁴¹ je smješta jugoistočno od Križevaca na potoku Velikoj, a Zdenko Balog⁴² povezuje s lokalitetom Mihalj kod Vojakovačkog Osijeka. Prva ubikacija bi bila vrlo dragocjen trag kada bi bilo objašnjeno kako se do nje došlo. Druga ubikacija je predaleko od svih mjesta uz koja se Zdenčec i Sveti Mihalj spominju.

Redosljed župa u popisu iz 1501. godine, mjesto u popisima poreza i dio podataka iz drugih dokumenata, upućuju na zaključak da su se ovo imanje i crkva nalazili negdje u okolici Cirkvene. Po popisu župa bilo bi to između Cirkvene i Hagnja. Problem je u tome što se između navedene dvije župe moraju smjestiti i župa Zdenčec i zagonetna župa koju spominje Stjepan Razum. A u ovom predjelu je vrlo blizu granica Kalničkog kotara i Dubravske provnicije pa je pitanje da li bi uz ovu granicu kao ograničenje između Hagnja i Cirkvene stale još dvije župe.

Trag za drugačiji smještaj ovog posjeda i župe (i razlog zašto sam poglavlje o Zdenčecu uvrstio ovdje) možda nude dokumenti u kojima se oni spominju u vezi s Prašnicom i Tremom. A to je područje blizu naselja Poljane gdje se od početka XVIII. stoljeća spominje kapela Svetog Mihalja.⁴³ Kapela je bila drvena što gotovo uvijek znači da objekt nije iz srednjeg vijeka, ali bi ipak postojanje kapele na ovom mjestu moglo uka-zivati na održavanje tradicije. Sličan slučaj je u neposrednoj blizini, tj. u Buzadovcu južno od Poljane, gdje u isto vrijeme postoji drvena ka-

pela Svetog Nikole koja je vjerojatno nasljednica srednjovjekovne crkve Svetog Nikole *de Lubena* odnosno *Twchany*,⁴⁴ iako možda lokacija crkve i kapele i nije sasvim ista. Posredan dokaz da je u Poljani u srednjem vijeku mogla postojati župna crkva jesu udaljenosti od okolnih tadašnjih crkava u Đurđicu, Žabnu, Lubeni - Tučeniku, Martincu i Ravnu. Od svih njih Poljana je udaljena više od tri kilometra i jedna župa je ovdje mogla postojati.

Najjači argument protiv ovakve ubikacije je redosljed nabiranja u popisu župa iz 1501. godine. Taj je redosljed u najvećem dijelu Kalničkog arhiđakonata vrlo uredan, osim na jugoistočnom dijelu gdje je nabiranje od Čvrsteca išlo na Haganj preskačući Žabno (isto je bilo i u popisu iz 1334. godine). Ovakva nepravilnost nam daje za pravo da pretpostavimo da su možda i druge župe u istom kraju (pa i Zdenčec) bile smještene drugačije nego što sugerira popis.

Sve su ovo za sada sporedni dokazi dok se ne pojave novi dokumneti i pomognu nam da ubiciramo Zdenčec i njegovu župu. U vezi Zdenčeca treba dodati da kod proučavanja treba biti oprezan jer je naselja i posjeda s istim imenom bilo npr. i u Podravini⁴⁵ (i tamo su kao i ovdje postojali Gornji i Donji Zdenčec), a moguće su zabune i sa Zdencima u današnjoj zapadnoj Slavoniji.

ĐURĐIC - LEMEŠ

O imanju i župi Đurđic - Lemeš pisali su ukratko Žarko Domljan, Miljenka Fischer i Katarina Horvat - Levaj⁴⁶ te Antun Šramek,⁴⁷ a opširnije Zdenko Balog u nekoliko navrata.⁴⁸

Posjed Svetog Jurja (bez sumnje se odnosi na područje današnjeg sela Đurđic) prvi se put spominje 1277. godine⁴⁹ kao sjeverni međaš dijela imanja Poljane, kojemu sam međe već opisao. Na međi se navodi i cesta koja iz Poljane vodi

39 ADAMČEK - KAMPUŠ 1976: 123

40 BUTURAC 1984: 90

KOŽUL 2005: 15

41 BOSENDORFER 1915: 255.

42 BALOG 2003: 54.

43 KOŽUL 1999: 413.

44 RAČKI 1872: 224. - 225.

45 PAVLEŠ 2001: 67. - 68.

46 DOMLJAN - FISCHER - HORVAT LEVAJ (1993): 302. - 305.

47 ŠRAMEK 1995: 77. - 78.

48 BALOG 1997a: 63. - 65.

BALOG 1997b:

BALOG 1999:

49 CD V: str. 184.

do crkve Svetog Jurja pa je ovo i prvi spomen ovdašnje župne crkve. Vlasnik imanja tada je neki župan Lovro.

Kao sljedeći spomen imanja Sveti Juraj Žarko Domljan, Miljenka Fischer⁵⁰ i Antun Šramek⁵¹ navode 1279. godinu, ali ako se pogleda na koje se izvore pozivaju, vidi se da je to rad Georga Hellera⁵² o Križevačkoj županiji. Provjeravajući dalje vidimo da se Hellerov podatak odnosi na zemlju nekog Jurja (*terra Georgii*) kraj potoka Konjske u okolici Rovišća i da nema veze sa Svetim Jurjem. Isto se može reći i za drugi podatak koji su gore navedeni autori prenijeli od Hellera, tj. o kaštelu u Svetom Jurju 1367. godine za koji provjera pokazuje da se radi o Đurđevcu u Podravini. Pod natuknicom *Đurđic* Heller donosi još niz nemogućih podataka, ali sam ovdje iznio samo ova dva jer su ih preuzeli drugi autori. Uopće bi knjige Georga Hellera o topografiji naših županija zahtijevale žestoku kritiku.

Nakon 1277. godine stvarni sljedeći spomen posjeda Svetog Jurja - Đurđica, odnosno sela Lemeš na njemu je tek iz 1411. godine.⁵³ Tada je križevački župan oteo neke kmetice *de Lemeso* zagrebačkog biskupa. Ovo je prvi put da se Sveti Juraj navodi kao posjed zagrebačkog biskupa. Nije mi poznato kako je i kada posjed došao u biskupske ruke. Godine 1424.⁵⁴ Tomo od Obreža, vikar zagrebačkog biskupa, vraća neka imanja plemićima od Ravena i tada se spominje mlin na potoku Glogovnici kraj Svetog Jurja (nedaleko je mlin zagrebačkog biskupa). Ovdje je navedena i šuma Sopot uz imanje Sveti Juraj.

Šest popisa poreza od 1500. do 1520. godine⁵⁵ pokazuju da je posjed Sveti Juraj bio veličine od dvadeset i jedan do trideset i devet poreznih dimova od čega je velika većina pripadala zagrebačkom biskupu (od sedamnaest do trideset i jedan dim), ali su ovdje mala imanja imali i drugi vlasnici (obitelji Garazada, Benčić i Batthyany). Ovi mali plemićki posjedi spominju se i 1550. godine⁵⁶ kada kralj daruje Krsti Pra-

schoczyju zemlje izumrlih obitelji Garazda i *Borla Lemeszentgyorgy, Dolelancz, Bagowcz, Thomasowcz, Czwbyncz et Borlabasowcz*. Lemeš - Sveti Juraj i Cubinec mogu se povezati s prostorom današnjih sela Lemeš, Đurđic i Cubinec dok za ostale navedene posjede, za sada, ne znam gdje su, da li su bili u njihovoj blizini ili negdje drugdje. Zagrebački biskup je svojim dijelom posjeda odvojenim od glavnine njegovih zemalja vjerojatno upravljao iz Dubrave jer je npr. Lemeš 1503. godine⁵⁷ popisao sa selima Dubravske provincije. S dubravskim biskupovim selima posjed je zapisan i 1628. godine.⁵⁸ Tada su uz ostala sela koja su dosuđena biskupu (i drugim posjednicima) na području koje je svojatala Vojna krajina navedeni *Lemes Szent Gyorg vulgo Zwethi Gyurg cum Czubinczy et Lemessevo*. Ovi podaci nam pokazuju da su ovdašnji biskupski posjed činila sela Sveti Juraj (danas Đurđic), Lemeševo (danas Lemeš) i Cubinec (spominje se 1550. godine i u plemićkom dijelu imanja Lemeš - Sveti Juraj kako sam već gore naveo). Iste 1628. godine obitelji Praščoci su vraćeni posjedi nabrojani u darovnici iz 1550. godine (nije spomenut Lemeš - Sveti Juraj).

Utvrda u Svetom Jurju se spominje 1577. godine,⁵⁹ ali to nije kaštel iz srednjeg vijeka nego se radi samo o utvrđenoj crkvi koja je uklopljena u sustav obrane protiv Osmanlija. Možda je posada u utvrdi - crkvi omogućila da se sačuva nešto stanovništva jer se 1622. godine⁶⁰ spominju ovdašnji biskupovi podložnici koji se spore s krajišnicima u Tremi. Godine 1624.⁶¹ u Đurđicu se spominju Vlasi. Da li su oni potisnuli biskupove ljude i na koji način, nije mi poznato. Kasnije je i područje Đurđica i Lemeša postalo dio Vojne krajine.

Crkva Svetog Jurja u Đurđicu - Kako sam već spomenuo, crkva Svetog Jurja se u dokumentima javlja već 1277. godine. U popisu župa iz 1334. godine⁶² nakon Križevaca, a prije crkve Svetog Nikole u Grageni zapisana je crkva Bla-

50 DOMLJAN - FISCHER - HORVAT LEVAJ (1993): 302.

51 ŠRAMEK 1995: 78.

52 HELLER 1978: 51.

53 PSZB 1992: sv. V., 363.

54 PSZB 1994: sv. VI., 160.

55 ADAMČEK - KAMPUŠ 1976: 17., 26., 53., 58., 94., 122. - 123.

56 BOJNIČIĆ 1906: str. 134.

57 DOBRONIĆ 1951: 274.

58 AC 1917: sv. IV., 453.

59 SHK 1884: sv. I., 34.

60 BUTURAC 1991: 65.

61 AC 1918: sv. V., 471.

62 RAČKI 1872: 220

ženog Jurja *de Glogounicha*. Ako je crkva Svetog Nikole bila u današnjim Bošnjanima, onda nije neobično da su neki autori (npr. Josip Bösendorfer⁶³ i Josip Buturac⁶⁴) stavljali crkvu Blaženog Jurja u današnje selo Donju Glogovnicu, pogotovo što je uz crkvu odrednica "de Glogounicha". Naravno, ubikacija Svetog Jurja u Donju Glogovnicu značila bi da ova župa iz 1334. godine nema *parnjaka* među župama u popisu iz 1501. godine. Zdenko Balog⁶⁵ je dokazao da se crkva *Blaženog Jurja u Glogovnici* iz 1334. godine odnosi na crkvu u Đurđicu i da se inače odrednica *de Glogounicha* može odnositi na bilo koji posjed ili crkvu uz potok Glogovnicu.

U popisu iz 1501. godine⁶⁶ između župe u Crkvi (nepoznatog smještaja) i Križevaca navedena je župa Svetog Jurja *in Lemes*. Josip Bösendorfer⁶⁷ i Josip Buturac⁶⁸ ovu župu obrađuju kao da je te godine prvi put spomenuta i ubiciraju je u Lemeš kraj Križevaca, a Antun Šramek⁶⁹ se opravdano čudi kako je sjedište župe do 1667. godine bilo u Lemešu gdje danas nema ni crkve ni njenih ostataka, a zatim je preneseno u Đurđicu, ali ne čini još jedan korak da riješi ovu zagonetku. Jasno je da se ovdje radi o crkvi Svetog Jurja u Đurđicu koja je dala i ime ovom selu. Oznaka *in Lemes* je nastala po imenu posjeda koji se ponekad nazivao Sveti Juraj, ponekad Lemeš, a ponekad Lemeš - Sveti Juraj.

Osim u navedenim slučajevima crkva, odnosno župa Svetog Jurja se spominje npr. 1403. godine⁷⁰ kada ovdašnji župnik sa župnicima iz Crkvice i Cirkvene mora pozvati nekoga iz Rovišća na sud, a također i 1439. godine.⁷¹ U oba slučaja župa, odnosno crkva ima odrednicu *de Glogoncha*. Zagrebački biskup Osvald Tuz u svojoj oporuci sastavljenoj 1499. godine⁷² daruje novac i stvari mnogim crkvama na biskupskim posjedima pa tako i crkvi Svetog Jurja *in Lemes*.

63 BÖSENDORFER 1911: 254.

64 BUTURAC 1984: 89.

65 BALOG 1997a: 21. - 22.

66 RAČKI 1872: 221.

67 BÖSENDORFER 1911: 255.

68 BUTURAC 1984: 91.

69 ŠRAMEK 1995: 78.

70 PSZB 1992: sv. V., 189.

71 PSZB 1994: sv. VI., 569.

72 BUTURAC 1991: 52

Današnja crkva u Đurđicu ima sačuvani renesansni obrambeni zvonik.⁷³ Stjepan Kožul⁷⁴ piše da se crkva nalazi na gradištu, a na zvoniku uočava tragove puškarnica i bifora. Smatra da su najstariji vidljivi slojevi iz XVI. - XVII. stoljeća. Zvonik je, dakle, bio pogodan da u drugoj polovini XVI. stoljeća posluži kao osnova utvrde na granici vjerojatno nadopunjene jarcima i palisadama.

GRAČINA

O ovom selu/posjedu gotovo i nema podataka iz srednjeg vijeka. Prvi njegov spomen sam našao tek iz 1531. godine⁷⁵ kada se kao *de Gracchyn* navode Juraj Virjan, Stjepan Lukarić i Mirko Jakuš. Oni su tada susjedi posjeda Lemeš - Sveti Juraj (odgovara današnjim selima Đurđić i Lemeš) što odgovara položaju današnjeg sela Gračine, pa *Gracchyn* možemo izjednačiti s njim. Gračina je na neki način bila povezana s nedalekom Poljanom. Naime, 1514. godine⁷⁶ u jednom popisu navode se kao *de Polyana* dva plemića s prezimenom Verjan, jedan je Verjanić, a jedan Jakušić. Ako pretpostavimo da su oni iz istih obitelji kao i gore navedeni Virjan i Jakuš, onda možemo zaključiti da su posjednici u Gračini prvo nosili pridjevnik po širem prostoru, tj. po Poljani, a kasnije po užem, tj. po Gračini. Ovo upućuje na daljnju pretpostavku da je Gračina u ranije vrijeme bila uklopljena u imanje Poljanu.

Samo ime naselja u osnovi ima riječ grad što upućuje na postojanje utvrđenog položaja u selu ili njegovoj blizini. Utvrda može biti iz ranijih razdoblja srednjeg vijeka, ali i prehistorijska.

DVORIŠČE

Kada se u srednjovjekovnim dokumentima u Križevačkoj županiji naiđe na posjed Dvorišće, onda se uglavnom radi o Dvorišću kraj Rakovca. Jedini podatak koji bi se mogao odnositi na istoimeno selo kraj Đurđica i Treme je iz 1547.

73 DOMLJAN - FISCHER - HORVAT LEVAJ 1993: 305.

74 KOŽUL 1999: 406. i 412.

75 MH 1916: sv. II., 88.

76 MOL: DI 37949

godine⁷⁷ kada plemić Krsto Turčić nosi pridjevak *de Dworysthe*, a posjeduje kmeta u Bedovcu. Turčići su bili podrijetlom iz Koruške, sjeverno od Križevaca, ali su imali zemlje i u jugoistočnom dijelu Kalničkog kotara pa je jedan od njih vjerojatno uzeo pridjevak po posjedu koji je imao u Dvorišću.

Ojkonim Dvorišće upućuje na postojanje nekakvog dvora u blizini, možda plemićke kurije. Dio sela se zove Dvorovi što podupire ovakvu pretpostavku.

TREMA / TREMEC

O Tremi su nešto opširnije pisali Anđelko Badurina, Miljenka Fischer, Katarina Horvat - Levaj⁷⁸ i Antun Šramek.⁷⁹

Srednjovjekovni Tremec je svakako današnje selo Trema (vjerojatno Trema u užem smislu tj. dio oko crkve Svete Julijane). *Tremech* se prvi put spominje 1430. godine⁸⁰ kao jedan od posjeda Jakova od Prašnice i Filipa od Lipine. Sa Zdenčecom i Lovrentovcem se navodi 1471. godine⁸¹ kao imanje Mihalja *de Thremecz*. Isti Mihalj se skupa s plemićima od Prašnice na sudu bori za posjed Pogančec kraj Rakovca 1481. godine.⁸² U popisima poreza 1507. - 1520. godine⁸³ Tremec je prikazan kao posjed s devet do dvadeset i tri porezna dima, a uvijek ih drže samo dva vlasnika. U Tremi se utvrda spominje 1577. godine.⁸⁴ Pretpostavljam da se radi o novijem kaštelu ili čardaku jer o nekom utvrđenom lokalitetu u Tremi nema spomena u srednjem vijeku.

Crkva u Tremi - Danas je u ovom selu rano-barokna kapela Svete Julijane sagrađena u XVI. ili XVII. stoljeću. Na njenom mjestu ili u blizini možda je postojala i starija crkva jer je u današnji objekt ugrađen gotički ulomak. Oko crkve postoje ostaci opkopa.⁸⁵ Ovi podaci su dosta detaljni i

korisni, ali u vezi sa srednjovjekovnim stanjem samo potiču pitanja od kojih je glavno: o kojoj se tadašnjoj crkvi radi? Da li je možda ovdje stajala župna crkva **Blažene Djevice u Crkvici**? Župa *beate virginis in Cirkewcza* iz popisa župa 1501. godine⁸⁶ je jedan od problema jugoistočnog dijela Kalničkog kotara. Zapisana je nakon župe u Žabnici (danas Žabno), a prije župe Svetog Jurja *in Lemes* (danas crkva Svetog Jurja u Đurđicu) pa bi se lokacija današnje crkve u Tremi dobro uklopila u redoslijed nabiranja župa u popisu. Osim u ovom popisu ista župa, odnosno njen župnik spominje se 1397. godine⁸⁷ (*rector beate Virginis de Cirkeucha*) sa župnicima iz Čvrsteca, Cirkvene i Donje Bradne, te 1403. godine⁸⁸ (*ecclesia beate Virginis de Chyrkeucha*) sa župnicima iz Cirkvene i Đurđica. Ovi podaci podupiru pretpostavku o smještanju Crkvice u Tremi jer su joj pri takvoj ubikaciji čak tri od četiri spomenute župe susjedne (Čvrstec, Đurđic i Cirkvena). Ali treba spomenuti i lokalitet Sveta Marija južno od Čvrsteca gdje je ustanovljeno srednjovjekovno groblje i ostaci crkve⁸⁹ i koji po svom imenu i po smještanju može biti mjesto Blažene Djevice u Crkvici. Iako ne tako dobro kao Trema, ipak se Sveta Marija može uklopiti u popis župa iz 1501. godine između Žabna i Đurđica.

Inače je Crkvicu i njenu župu pokušala ubicirati samo Lelja Dobronić⁹⁰ izjednačavajući je s crkvom Blažene Djevice u Donjoj Glogovnici što je opravdano odbacio Vladimir Palošika,⁹¹ iako bez argumenata.

ZAKLJUČAK

U radu je opisano osam srednjovjekovnih posjeda istočno od srednjeg toka potoka Glogovnice, a južno i jugoistočno od Križevaca. Prvo je obrađeno imanje Poljana na području današnjeg istoimenog sela. Analizirani su jedan veći i nekoliko manjih opisa međa na ovom imanju te jedan manji ovdašnji posjed povezan sa hospitalom

77 LASZOWSKI 1905:

78 BADURINA - FISCHER - HORVAT LEVAJ 1993: 384. - 387.

79 ŠRAMEK 1995: 103. - 105.

80 STIPIŠIĆ - ŠAMŠALOVIĆ 1959: 369.

81 MOL: DI 17204.

82 STIPIŠIĆ - ŠAMŠALOVIĆ 1960: 627.

83 ADAMČEK - KAMPUŠ 1976: 26., 52., 58., 93., 122.

84 SHK 1884: sv. I., 41. - 44.

85 BADURINA - FISCHER - HORVAT LEVAJ 1993: 384. - 387.

86 RAČKI 1872: 221.

87 CD:XVIII: 230.

88 PSZB 1992: sv. V., 189.

89 REGISTAR 1997: 149.

90 DOBRONIĆ 1984: 132.

91 PALOŠIKA 1990: 52.

Svetog Kuzme i Damjana u Čazmi. Zatim slijedi iznošenje podataka u vezi s imanjem Prašnica te se postavlja teza da se nalazilo u neposrednoj blizini Poljane, a zatim se isto pretpostavlja za posjed Bedovec koji je na više načina povezan s Prašnicom. Navodi se i nekoliko podataka o kaštelu u Prašnici koji je postojao kratko vrijeme u XVI. stoljeću. Slijedi opis imanja Zdenčec i crkve Svetog Mihalja povezanoj s njim. Za oboje postoje indicije da su se nalazili u okolici Cirkvene, ali ima dokumenata koji ih povezuju s krajem oko Poljane. Posjed Lemeš - Sveti Juraj u kasnom je srednjem vijeku pripadao zagrebačkom biskupu, ali se spominje i ranije, tj. u XIII. stoljeću. Ovdje se podupire teza iz ranije literature da je crkva Svetog Jurja u Glogovnici iz srednjovjekovnih izvora zapravo crkva u današnjem selu Đurđicu. Utvrda koja se spominje u istom selu u XVI. stoljeću je utvrđena crkva Svetog Jurja, a ne neki poseban kaštel. Gračina i Dvorišće su dva posjeda koji se u dokumentima javljaju kasno, tj. tek u prvoj polovini XVI. stoljeća. Na kraju je obrađeno imanje Tremec ili Trema i postavlja se teza da su ostaci srednjovjekovnog sakralnog objekta u današnjoj crkvi Svete Julijane možda povezani s nestalom crkvom Blažene Djevice u Crkvici, spomenute u nekoliko dokumenata.

LITERATURA I IZVORI

AC - *Acta comitialia, Hrvatski saborski spisi*, (uredio Ferdo Šišić), Zagreb.

ADAMČEK, Josip - KAMPUŠ, Ivan (1976): *Popisi i obračuni poreza u Hrvatskoj u XV. i XVI. stoljeću*, Zagreb.

BADURINA, Anđelko - FISCHER, Miljenka - HORVAT - LEVAJ, Katarina (1993): *Naselja i lokaliteti, Trema, Križevci - grad i okolica*, Križevci.

BALOG, Zdenko (1997a): *Ecclesia beati Georgii de Glogaunicha - ubikacija župe iz popisa župa Zagrebačke biskupije iz 1334. godine, Muzejski vjesnik*, br. 20., Sesvete.

BALOG, Zdenko (1997b): *Župa Lemeš - Đurđic, KAJ*, sv. 2., Zagreb.

BALOG, Zdenko (1999): *Ecclesia beati Georgii de Glogaunicha, KAJ*, sv. 9., Zagreb.

BALOG, Zdenko (2003): *Križevačko-kalnička regija u srednjem vijeku*, Križevci.

BOJNIČIĆ, Ivan (1906): *Kraljevske darovnice odnoseće se na Hrvatsku, Vjesnik kraljevskog hrvatsko-dalmatinsko-slavonskog arhiva*, sv. 8., Zagreb.

BÖSENDORFER, Josip (1911): *Crtice iz slavonske povijesti*, Osijek.

BUTURAC, Josip (1991): *Regesta za povijest Križevaca i okolice 1134. - 1940.*, Križevci.

BUTURAC, Josip (1984): *Popis župa zagrebačke biskupije 1334. i 1501. godine, Starine Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, knjiga 59., Zagreb.

CD - *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae* (uredio Tadija Smičiklas i drugi), Zagreb.

DOBRONIĆ, Lelja (1951): *Topografija zemljišnih posjeda zagrebačkih biskupa prema ispravi kralja Emerika iz god. 1201.*, *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, knjiga 283., Zagreb.

DOBRONIĆ, Lelja (1984): *Posjedi i sjedišta templara, ivanovaca i sepulkralaca u Hrvatskoj, Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, knjiga 406., Zagreb.

DOMLJAN, Žarko - FISCHER Miljenka - HORVAT - LEVAJ, Katarina (1993): *Naselja i lokaliteti, Đurđic, Križevci - grad i okolica*, Križevci.

HELLER, Georg (1978): *Comitatus Crisientis*, München.

KOŽUL, Stjepan (1999): *Sakralna umjetnost bjelovarskog kraja*, Zagreb.

KOŽUL, Stjepan (2005): *Kalnički arhidakonat*, Zagreb.

LASZOWSKI, Emilije (1905): *Listine općine Svete Jelene Koruške, Vjesnik kraljevskog hrvatsko-dalmatinsko-slavonskog arhiva*, sv. 1., Zagreb.

MH - *Monumenta habsburgica. Habsburški spomenici*. (uredio Emilije Laszowski), Zagreb.

MOL - *Magyar orszagos leveltar*, www.mol.gov.hu

PALOŠIKA, Vladimir (1990): *Glogovnica kraj Križevaca - još jedno otkriće srednjovjekovne arhitektonske plastike, Muzejski vjesnik*, br. 13., Bjelovar.

PAVLEŠ, Ranko (2001): *Koprivničko i đurđevačko vlastelinstvo*, Koprivnica.

PEKLIĆ, Ivan (2002): Poljana Križevačka, *CRIS*, godina IV., Križevci.

PSZB - *Povijesni spomenici zagrebačke biskupije* (uredio Andrija Lukinović), Zagreb.

RAČKI, Franjo (1872): Popis župa zagrebačke biskupije 1334. i 1501., *Starine Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, knjiga 4., Zagreb.

RAZUM, Stjepan (2003): Popis svećenika zagrebačke biskupije iz 1501. godine, *Tkalčić*, br. 7., Zagreb.

REGISTAR ARHEOLOŠKIH NALAZA I NALAZIŠTA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE (1997): Bjelovar.

SHK - *Spomenici hrvatske krajine* (uredio Radoslav Lopašić), Zagreb.

STIPIŠIĆ, Josip - ŠAMŠALOVIĆ, Miljen (1959 - 1963): Isprave u arhivu Jugoslavenske akademije, *Zbornik Historijskog instituta JAZU*, vol. 2. - 5., Zagreb.

ŠIŠIĆ, Ferdo (1938): Nekoliko isprava iz početka XV. stoljeća, *Starine Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, knjiga 39., Zagreb.

ŠRAMEK, Antun (1995): *Slike prošlosti - Sveti Ivan Žabno i okolica*, Sveti Ivan Žabno.

Summary

Medieval Properties in Poljana, Đurđic and Trema near Križevci Territory

Keywords: Poljana, Prašnica, Bedovec, Zdenčec, Đurđic-Lemeš, Gračina, Dvorišće, Trema, Middle Ages, topography

The paper describes the eight medieval estates to the east of the stream Glogovnica and to the south and south-east of Križevci. The Poljana estate was located on the territory of the present village of the same name. A few descriptions of borders and one small-size property connected with the Hospice of St Kuzma and Damian in Čazma have been analysed. According to the author the Prašnica estate was near Poljana, as well as Bedovec, which had very close connections with Prašnica. There was a 16th-century castle in Prašnica. The paper then follows the documents about the property called Zdenčec with St. Michael's Church. These could have been located somewhere around Cirkvena, but some documents place them around Poljana. The Lemeš-Sveti Juraj (George) estate was owned by Zagreb bishops in late Middle Ages, although it was mentioned even earlier, in the 13th century.

St George's Church in Glogovnica (mentioned in some medieval sources) could well have been the church dedicated to the same patron in today's village of Đurđic. A 16th-century fortress from the same settlement is the fortified St George's Church, not a castle. Gračina and Dvorišće are two properties that appear relatively late in documents, in the first half of the 16th century.

The paper ends with Tremec or Trema property; the author points out that the ruins of a medieval sacral construction inside the present St Juliana's Church might be connected to the Holy Virgin's Church of unknown location, but mentioned in several documents.